

A hónap eseményei az EU belügyi együttműködése terén (február)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG FEBRUÁR 5-ÉN BENYÚJTOTTA AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK A SZAKSZARGONBAN IV. PÉNZMOSÁS ELLENI IRÁNYELVKÉNT APOSTROFÁLT JAVASLATÁT, amelynek célja a globális Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) pénzmosás- és terrorizmusfinanszírozás terén legutóbb elfogadott ajánlásainak adaptálása az uniós jog keretei közé és természetesen ennek alapján az uniós együttműködés kereteinek megerősítése, továbbfejlesztése. A javaslat kiegészül továbbá egy a tárgykörrrel kapcsolatos másik kezdeményezéssel, amely a pénzáttalásokra vonatkozó szabályokat érinti. A javaslatcsomag összeállításában oroszlánrészt vállalt a belső piacért és szolgáltatásokért felelős uniós biztos, de az uniós belügyekért felelős *Cecilia Malmström* és a stábjja is közreműködött a folyamatban. Az elkészült tervezetekben leginkább pénzügyi megközelítés dominál. A III. irányelv már bevezette a legtöbb olyan jogintézményt, amellyel a felülvizsgálat operál, miközben igyekszik a szabályozáson olyan aspektusból alakítani, hogy ezek a jogintézmények és a tagállamok közötti hatékony együttműködés egységesebben, könnyebben megvalósulhasson. Ennek érdekében nagyobb hangsúlyt helyez a racionális kockázatalapú megközelítésre. Az ügyfél-átvilágításra és -nyilvántartásra vonatkozó szabályok speciális kötelezettséget teremtenek az üzleti folyamatok átláthatóságának a fekete gazdaság visszaszorításának érdekében. Ezek a szabályok olykor talán kissé messzire mennek, és a pénzügyi folyamatokban szolgáltatóként megjelenők tekintetében szinte lehetetlen, elsősorban monitoringgal kapcsolatos elvárásokat támasztanak. Természetesen a korrupció visszaszorítása is hangsúlyos elem, a politikai közszereplőkre vonatkozó rendelkezések kiterjesztése révén a belföldi közszereplőkre is alkalmazni kell majd a szabályokat. Ügyel az irányelv a legutóbbi felülvizsgálat óta megjelent új fenyegetések kezelésére is, itt elsősorban a szerencsejátékok és az adózással összefüggő cselekményekkel kapcsolatban hoz újdonságot a szabályozási eszköz tervezete. A készpénzforgalom ellenőrzése fontos terület a fekete gazdaság hatásainak gyengítése érdekében, ezért a javaslat már a hétezer-ötszáz euró értéket meghaladó ügyletek esetére is kiterjednének az irányelv előírásai. A pénzügyi hír-

szerző egységek (FIU) szerepe az elmúlt években jelentősen megerősödött, nemzeti szintű jogosultságai erősítésével és az uniós együttműködésük fejlesztésével azonban jelentős eredményeket lehetne elérni a pénzforgalom ellenőrzése hatékonyságának növelésében. Az új fenyegetésekre való kiterjesztés mellett, a szankciós rendelkezések is hoznak szigorítást, ettől is a rendszer tisztulását várják.

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG A PÉNZMOSÁS ELLENI KÜZDELEM TOVÁBBFEJLESZTÉSE MELLETT KIEMELTEN FONTOSNAK TARTJA AZ EGYÜTTMŰKÖDÉST AZ EURÓ VÉDELMEK ERŐSÍTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN IS. A szintén február 5-én benyújtott irányelvjavaslat célja a bankjegy- és érmehamisítást kriminalizáló tagállami büntetőjogi és a nyomozásra és bizonyításra vonatkozó eljárásjogi szabályok harmonizációja.

A KÁBITÓSZER ÉS KÁBITÓSZER-FÜGGŐSÉG EURÓPAI MEGFIGYELŐKÖZPONTJA (EMCDDA) ÉS AZ EUROPOL JANUÁR 31-ÉN HOZTA NYILVÁNOSSÁGRA ELSŐ KÖZÖS ÁTFOGÓ JELENTÉSÉT, amelynek fő témája az európai illegális kábítószerpiacok helyzetének feltérképezése és elemzése volt. A jelentés komprehenzív jellegéből adódóan mind a keresleti, mind a kínálati oldal valamennyi releváns aspektusát érinti, nem utolsósorban foglalkozik a megjelenő szerekekkel kapcsolatos tendenciák bemutatásával is. A stratégiai jellegű megközelítést alkalmazó dokumentum az EU új drogstratégiájában megfogalmazottakkal összhangban jelöli meg azokat a célkitűzéseket és szükséges intézkedéseket, amelyekkel a jelség elleni küzdelem uniós szinten hatékonyabban folytatható. A rendészeti fellépés és a kínálatcsökkentés oldalán az Europolnak jelentős tapasztalatai és naprakész információi vannak. A szervezett bűnözés elleni küzdelem jelenlegi uniós kereteit biztosító szakpolitikai ciklus prioritásai kapcsán nem elhanyagolható tény, hogy a kijelölt nyolc célterületből három vonatkozásában történik utalás a kábítószer-bűnözés elleni hatékonyabb küzdelem szükségességére. Az EMCDDA által végzett munka is fontos, átfogó képet nyújt a legfontosabb kábítószer (heroin, kokain, cannabis, amfetamin, metamfetamin, ecstasy) és az új pszichoaktív szerek európai piacáról. A dokumentumban megfogalmazott célkitűzések és intézkedések kapcsán kiemelendő, hogy mindkét szervezet lassúnak tartja a jelenlegi reagálóképességet egy-egy új szer megjelenése esetén. Az új pszichoaktív anyagokkal (dizájnerdrogokkal) összefüggésben ez az állítás hangsúlyosan igaz: mire a tagállamok hatékonyan felléphetnének a szer ellen, már új összetételű anyag jelenik meg a piacon. A jelentés rávilágít az európai szervezett bűnözés terén érvényesülő trendekre is, elsősorban arra, hogy a piac

egyre változatosabb, a szereplők egyre találékonyabbak, rugalmasak és gyorsak mind mozgásukban, mind kommunikációjukát illetően. Ezekre a próbatételekre hasonlóan rugalmas válaszokkal kell szolgálni.

EURÓPAI KIBERBIZTONSÁGI STRATÉGIA. FEBRUÁR 7-ÉN AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLÜGYI ÉS BIZTONSÁGPOLITIKAI FŐKÉPVISELŐJE ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG KÖZÖS KÖZLEMÉNYBEN TETTE KÖZZÉ AZ EURÓPAI UNIÓ ÁTFOGÓ KIBERBIZTONSÁGI STRATÉGIÁJÁT. A stratégia komplexen tartalmazza azokat az aspektusokat, amelyek az informatikai biztonság – beleértve az informatikai bűnözést is – terén feladatokat támasztanak a világ és benne Európa elé. Az Európai Bizottság részéről *Neelie Kroes* alelnök és *Cecilia Malmström* biztos is részt vett az anyag összeállításában, illetve az azt megelőző széles körű koordináció lefolytatásában. A stratégia alapelvei között rögzíti, hogy a szabadságjogok érvényesülését az Európai Unió az internettel összefüggésben is maximálisan tiszteletben tartja, emellett azonban utal arra, hogy a virtuális világra is vonatkoznak azok a szabályok, amelyek az élet egyéb területein érvényesülnek. Európa az alapvetően szabad és nyitott internet mellett teszi le a garast, a veszélyek elleni fellépéshez is a békés eszközöket részesíti előnyben. Kiemelten hangsúlyozza a társadalmi tudatosságnövelés szükségességét, ennek kapcsán fontos követelményeket is megfogalmaz a tagállamok részére, elsősorban a képzés, oktatás terén megvalósítandó feladatok kitűzésével és a privát szférával való lehető legszorosabb együttműködés érvényesülésének igényével. A stratégia öt prioritás alapján határozott meg célokkal és intézkedéseket, ezekkel látja biztosítottnak a nyílt, megbízható és biztonságos kibertér megteremtését. A kibertámadásokkal szembeni ellenálló képesség elérésére a hálózat- és információbiztonsággal (NIS) kapcsolatos szakpolitikát és a kapacitások, valamint ezek együttműködésének fejlesztését tartja elengedhetetlennek.

A számítástechnikai bűnözés drasztikus csökkentése érdekében a kapacitásépítés és hatékonyabb koordináció mellett a megfelelő szabályozást is kiemelkedően fontos elemként definiálja. A releváns ügynökségekkel és különösen az Europol kiberbűnözés elleni központjával (European Cybercrime Centre; EC3) való együttműködésnek hangsúlyos szerepet szán. Cél a kibervédelmi politika és képességek kifejlesztése a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) tekintetében, és szintén fontos szerepet kap a kiberbiztonsági ipari és technológiai erőforrások kifejlesztése. Az eddigieknek megfelelően arra törekszik az unió, hogy ebben a témakörben egységes képet mutasson, egységes álláspontot képviseljen az uniós külkapcsolatokkal ösz-

szefüggésben, és ennek a tevékenységnek a gyakorlásakor elsősorban az uniós alapértékeket kell közvetíteni. Ennek egyik eleme az is, hogy az unió egyelőre nem kíván belemenni egy globális jogi keret tárgyalásába, ehelyett támogatja a budapesti konvenciót.

Összeállította: Szabó Adrienn